

COSTUME WORN BY DOCTORS DURING AN OUTBREAK OF PLAGUE
17th Century

Amos Kazda

Nemoci ve středověku

Středověké lékařství

- Centrum bylo v Byzantské a Arabské říši (Avicenna)
- Evropa byla ovlivněna katolickou církví
  - nemoci jsou Boží trest -> lidé se příliš o původ nemocí nezajímali
  - očista duše
- Ve středověku se také začínají zakládat místa pro léčení nemocných:
  - Špitály
  - Infirmaria
  - Leprosaria

Důvody častých nemocí:

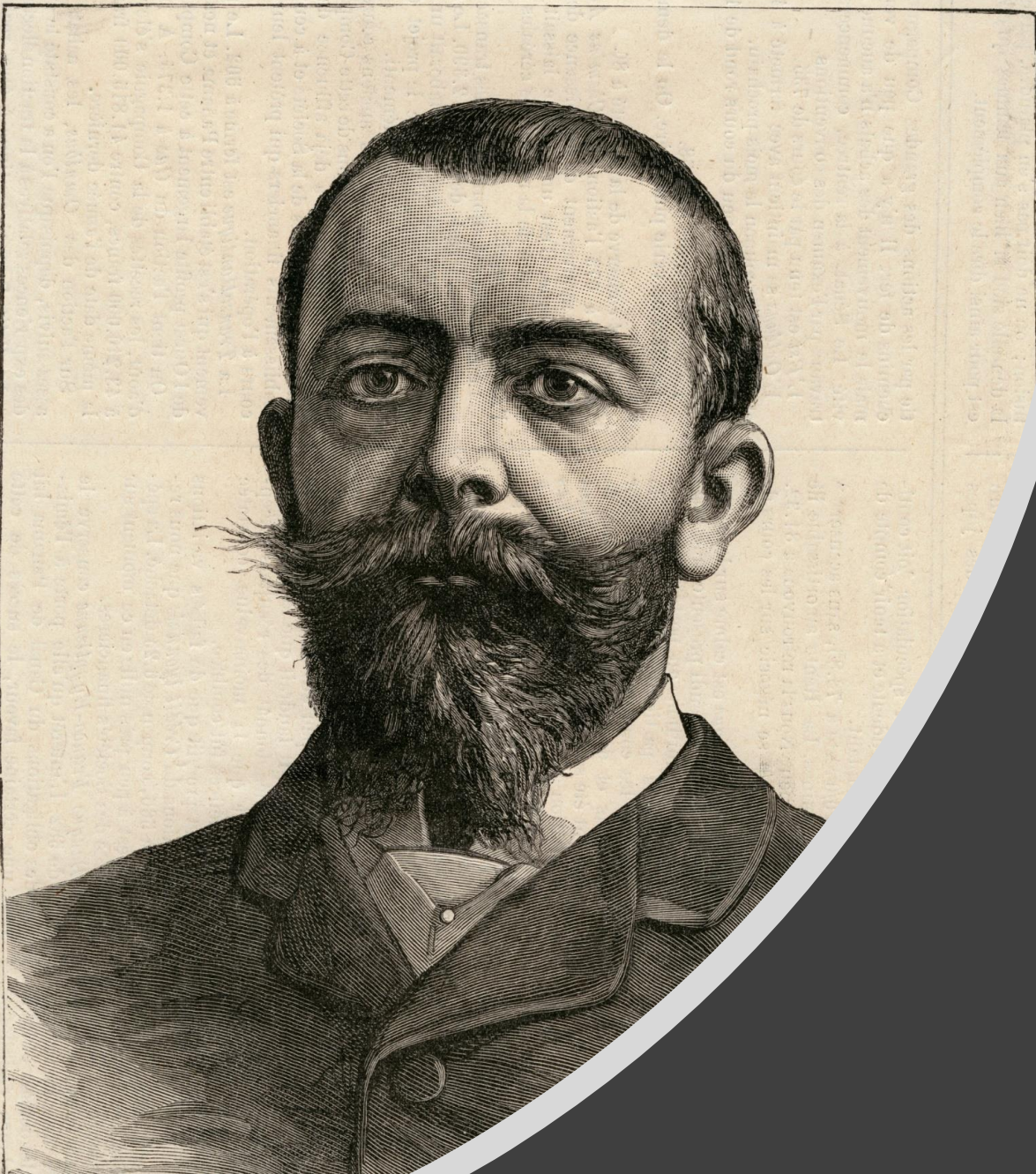
- Špatná hygiena
- Špinavé prostředí
- Neznalost

Oheň svatého Antonína

- Původcem je houba námel napadající obilí
- Z obilí se následně dostane do mouky->lidé se po konzumaci např. chleba davově otrávilí
- Onemocnění – ergotizmus (2 druhy)
  - Vaskulární ergotizmus - cévy a cévky ústící do nejzazších částí těla, se stáhnou tak, že do nich nemůže proudit krev. Nemocní pociťují bolest, střídavé návaly zimy a horka a nesnesitelně je pálí zasažené tkáně. Někdy dokonce dojde až k jejich nekróze a následnému odpadnutí. Zčernalé pahýly zasažených končetin tak vypadají jako sežehnuté ohněm
  - Psychotropní ergotizmus - halucinace a hluboká paranoia, provázená svalovými křečemi a záškuby, člověk upadá do celkové paralýzy provázené halucinacemi či do úplného deliria, které může trvat i 6 až 8 hodin.

Oheň svatého Antonína

- Kvůli jeho účinkům byl někdy spojován s čarodějnictvím a posednutím děblem
- Akutní otrava může skončit smrtí
- Jelikož příčina onemocnění nebyla ve středověku známa, nemohli se tehdejší lidé nijak chránit
- Příčinu těchto epidemií objasnil francouzský lékař Louis Thuillier (na obrázku) v roce 1676

Pravé neštovice

- Smrtelně nebezpečné infekční virové onemocnění
- Charakteristické jsou vysoké horečky a tvoření puchýřků po celém těle.
- Patřili mezi nejkrutější infekce kvůli četné úmrtnosti (až 1/3 nemocných) a znetvořujícím jizvám, které po nich zůstávaly.
- Přenos především kapénkami
- Koncem 18. století byla díky pravým neštovicím objevena vakcinace (Edward Jenner – na obrázku)

Lepra

- Infekční bakteriální onemocnění napadající kůži a sliznice
- Stará tisíce let
- Příznaky: zvýšená teplota, odlupování částí kůže
- Příznaky se nemusí objevit
- Není příliš nakažlivá
- Nakažení byli nuceni nosit na veřejnosti zvon, aby varovali ostatní o své přítomnosti
- Pro nakažené se budovali speciální oddělené budovy, kde byli v karanténě, aby nemoc nešířili dále

Mor

- Infekční bakteriální onemocnění
- Choroboplodné zárodky moru pronikají do organismu několika způsoby:
  - kůží prostřednictvím infikovaného hmyzu (blech)
  - dýchacími cestami kapénkovou infekcí
  - požitím infikovaných potravin
- Rozlišujeme několik základních druhů moru:
  - Dýmějový mor - smrtnost okolo 60%
  - Plicní mor - téměř 100% smrtnost
  - Střevní mor - vzácný

Mor

- Léčebné postupy:
  - Karanténa
  - Vykuřování bylinkami
- Moroví doktoři
  - Pacienty léčili jen vzácně, spíše zaznamenávali počty nakažených pro demografické účely
  - Moroví doktoři užívali metodu pouštění žilou, běžné bylo i přikládání žab a pijavic na léze moru
  - Masky, obleky

Zdroje

- <https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/Disease-in-Medieval-England/>
- https://is.muni.cz/th/yp3uh/MAGISTERSKA_PRACE_STRALKOVA.pdf
- <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2008/cislo-6/mor-cerna-smrt.html>
- https://www.wikiskripta.eu/w/P%C3%A9%C4%8De_o_nemocn%C3%A9_v_dob%C4%9B_st%C5%99edov%C4%9Bk%C3%BDch_epidemi%C3%AD
- https://www.vakciny.net/AKTUALITY/akt_2013_03.htm

Zdroje

- <https://www.reflex.cz/clanek/historie/103760/dnesni-karantena-je-pekne-osekana-puvodni-nazev-primo-odkazoval-k-ctyricetidenni-izolaci.html>
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2468761-ohen-svateho-antonina-byl-pohromou-stredoveku-jeho-podstatu-tes-odhaluji-cesti-vedci>

- DĚKUJI ZA
POZORNOST